

F.

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՊԱՏՄԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՍԵՆՏՐԱԼԻ ՆՈՒՆԻՄԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ

1911
XX

ՆՅԿԱ-ԵՒՐԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ
ԱՎՅՈՒՐՏՐԱԿՈՒԹՅԱՆ.

1469

8c. 92962.5 -1

Д. ГУЛИА.

AB 449.

ქარუ—Тифлисъ.

Типография Канцелярии Намѣстника Е. И. В. на Кавказѣ.

1912.

Изд. 0-тва распространения просвѣщенія среди абхазцевъ.

172

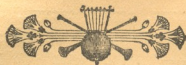
* * *

Аhv, свццqu ueйтaмхан!
 Гу-пшамхvла укаmнан,
 Гуарцъ бжарак убжамхан,
 Уззaxвy рзv уцaxvmхан;

Зжа-хаала ирччала,
 Зжа рquшгала уцазкала,
 Азжабж-ёвццquа хkv-хkvла
 Исvзрапала ацсвщала.

26 августа 1912 г.

г. Сухумъ.

Ա ա լ Վ Ո .

ԱՅՆՐԱ-ՆՅԱՃ՝ ԵԱՅՆՐՈՍԻ,
ԼԱՇԱՆ-ՆՅԱՃ՝ ՐԱՇԱՐՈՍԻ,
ԸՏՏԻԱՆ-ՆՅԱՃ՝ ԿՐԿՐՈՍԻ,
ՆՄՄՆ-ՆՅԱՃ՝ ԿՐԿՐԻՐՈՍԻ.

ԱԵՅՆՐԱՅՆ ՇԱՇԱՐԱԽՅՈՒԻ,
ԱԴՅԱ ՅԵՆՆ ԻԱՃԱԽՅՈՒԻ,
ԱՇՏԱԲՅԱ ԽՆԻՃՅՈՒԻ,
ՐՅՆՇՅԱ ԵԼԴՐԿՅՈՒԻ.

ԱՍ-ՍԱ ՐԵԴՐԻՅՈՒԻ,
ԱԴՅԱ ՐՅԱՅՅԱՅՈՒԻ,
ԱՇՏԱԲՅԱ ԼԱՐՇԱՅՈՒԻ,
ԳԱՐԱ-ՅՅՅԱԼԱ ԻԿՄՐՇԱՅՈՒԻ.

ԲՅԻԱ ՅՄԱԿԻՆ ԻՆՅԱՅՈՒ,
ԸՃՅԱՇԱԼԱ ԿՐ-ՅՄՅԱՅՈՒ,
ՇԱԲԱԼԱ ԻԼԱՇԱՅՈՒ,
ԱԽՄԽԱՅԱ ՅԱՅԱՅՈՒ.

ԱՒՏՆԹՎԻ, ԲՇԱՐԵԻ, ԱՄՇՎԻ.

ԱՒՏՆԹ ԲՇՏՄՈՍՍ, ԲՇԱՐԱ ՏԱՏՍՍ,
 ԱՒՏՆԹՎԻ ԲՇԱՐԵԻ ԵԻԲՆԶԱՅԱՐ ՆԱՏ ԻՄԱՏԱԽՍՍ.
 ԱՒՏՆԹ ԿԱՏԽՐՍՍ, ԲՇԱՐԱ ՅԲՐԻ ԲԵՆ ԻՊԱԳՐՆԵՅՅՈՍՍ,
 ԿՄԱՏԽՐ ԿՄԱԶԱՅԱՐ, ԱՓՆՆ ՇԱՐՅԱ-ԴՍՍ.

ՄՏՆԹԸ ԱՄՇ-ԴՍՍ ՕՓՆ ԶՅԱՐԱՐԽՅՈՒՅԻՏ,
 ԱՒՏՆԹՎԻ ԱՄՇՎԻ ԵԻՇՅԱՐ ՆԱՏ ՕՓՆ ԴՍՆԱՐԽՅՈՒՅԻՏ.
 ԲՇԱՐԱԸ ԱՒՏՆԹ ԴՐՓԱԳՆԻՒՒՒՅԻՏ ԲՇՐԳՅԱ-ԴՍՍ,
 ՄՏՆԹԸ ԲՇԱՐԱ ՄՇՇԽՍ ԻՊԱՐՅԱ-ԴՍՍ.

ԱԲԱՐՅ ՅԵՆ ԵԻԳՄԿՅԱ ԻՅՄՈՍ ԿՄԱԱ ՐՅՆ ԴՅՍԱՐՅԱԽՅՈՒՅԻՏ,
 ԱՅՏԱԲԱՐԱԿԵՆ ԱՄՐԵԻ ԱՄՅԵԻ ՐԵԻՇՍ ԴԼԱՏԱԽՅՈՒՅԻՏ,
 ԴՅՅԴՐՅԱԳՆ, ԴՅՅՅՄԴՐՅԱԳՆ ՆԱՏՅՆ ՅՄՈՍ-ՈՒ ԴՐՅՆՅԱՅՈՒՅԻՏ.
 ԱԲԱՐՅ ՐԵՆ ԱՕՓՆՊԱ ԵՅԻԱԳՆ ՆԱՇՎԻՇԱՐ, ՆԱՏ ՅԵՆ ԻԱՐԱ
 ԻՒՒՅԱՅՈՒՅԻՏ.

15 մայ 1910 Կ.
 Կ. ՏՍԽՄԵՆ.

* * *

ԲՅԱՅԱՐԱ ԻՄՈՍՍ ՅԳՍ ԻՅՈՍ ՅԵՆ ՅԵՆ ԻՅԱՐՈՅԱ,
 ՅԵՆ ԻՅՆՇՅԱ ԻՐՅՍՅԱՆՆ, ԻՐՇՍԳԱՆՆ ԻՅՆՅՅԱ,
 ԴՅՆԼԱՐԱԸ, ԲՇԱՐԱԸ, ԴԱՏՍՍ ՐՅԳՐԱՅԱ ԴՅՐԲՅԱ,
 ԱԻԱՏԱՒ ԴՅՆԼԱՆՆ, ԱԽԱԽՅԱ ԻԱՇՅՐՇՅԱ.

ԲՅԱՅԱՐԱ ԻՄՈՍՍ ԱԲՅԻԱ ԲԱՐԱ ՆԱԳՅԱ ՅՄՈՍ,
 ԲԱՏԱ ԽՐԽՅԱԳԱՏ ԴՐՄԱՄԿՅԱ ԴԱՅՏՈՍՍ ՈՒ ԻՅՎԻՇՅՈՍ.
 ԻՊԱՐԱԼԱ, ԻՄՇԱՐԱԼԱ ԱԿՄԿՅԱ ԱԲՅԻԱ ՅՆԱՐԱ ՅԱՏՈՍ,
 ԱԻԱՏԵԻ, ԱԽԱԽՅԵԻ ԵԻՆՅՐԳՅԱ, ԱՕՓ-ՅԻԱ ՈՒ ԻՅՎԻՇՅՈՍ.

Բազարա օմօւն, շէկունն շաամբա մւնիարւղա իշմւիճնն,
 Ատարա շեի շաւնն իշնէնն աւս ԲՅԻԱ իաշրխաւս,
 Ատճարա շղս իճաւաւս աԲՅԻԱ մօա իշնէնն,
 Անճա իճարա իմանն, շնիճնն շնն շեիճնն ճննէնն.

Բաբաա օմօւն շնիճնն-աան իճանն, շաշրանն
 ճննրա շեամգաւս,
 Դաշնն, ճնիճնն շնաա ճննիաԲԱՐԱ շննիա,
 Դաաարաա շղս շեիճնն շնիճնն-աաա ճաշնէնն,
 ԱԻԲԱ-ԽՄԽԱ ճննիա շննիա մօա իննիա.

Բաբաաա ճաաաաա աղաաաա շնն շաճնն շաճնն ճնն իաշ-
 մննրաւս,

Յեիաճնն իաաա ճննրաւս, շեիճնն իննն իշնրաւս,
 Յեիա աԻԲԱ իճննիա, ճաճննա ճաաաա,
 Եիա ճննրաւս իշննրաւս, շեիճնն ճննրաւս իճննրաւս.

6 աքրիլա 1910 ճ.
 ճ. Տախաւն.

Ա Յ Ի Շ Ր Ա.

Անճա իճննիա շնիճնն ճննիճնն,
 Յճարն իճննիա, ճնն իաաաա ճաաաա:

ԱԻԲԵԻ, աղաաա ճննրա իճնն,
 Աննա իաա իճնն, աաա ճննիա:

ԱԲՅԻԱՐԱՃ ճննրաւս, աճարաճ ճննիա,
 Աղաաաա ճննիա, ճաաա ճննիա.

7 իաւ. 1910 ի.
 Աճննիա.

А ч ч і а.

Դարմնկակ ազնւ աշկար րաբանւ իգան,
 Դախմաճակ ինն հըրբաբա յա ճըլան,
 Իծաբա շափըրհան, իծա իսախազան,
 Ինան հըրճաճա աարլախա ճագադըն,
 Արծաճակ իսա իսախն, թըն ճըրըճըլըն.
 Անն իգնն իսն ինն ճընըն, թըն ճընընըն;
 Իսնընն, իգնընն, առլըն ճըրընըն.
 Ինն ճընըն, ինան ճընըն, առլըն ճընըն,
 Դընընըն իսնընըն, ճընընըն իսնընըն,
 Իսնըն իսնըն, իսնըն, թըն ճընըն;
 Անըն իսնըն իսնըն, իսնըն, իսնըն իսնըն;
 Մա իսնըն, իսնըն, իսնըն իսնըն;
 Իսնըն-սն իսնընըն, իսնըն իսնընըն.
 Աս իսնըն իսնըն, Անըն իսնընըն?
 Ասն իսնընըն իսնըն իսնընըն?
 Մոս-մոս, իսնընըն իսնըն իսնընըն,
 Իսնընըն, իսնընըն իսնընըն իսնընըն,
 Ասնըն իսնըն իսնընըն իսնընըն.
 Աս, սնըն իսնըն թըն իսնընըն իսնընըն.
 Իսնընըն իսնընըն, իսնընըն իսնընըն.
 Ասնըն իսնընըն իսնընըն իսնընըն,
 Իսնըն թըն իսնըն, իսնըն իսնընըն.

29 декабря 1909 г.

с. Тамышъ.

А а җ Ү Н.

(Колцов и оҗма и аҗрҗшша).

I.

Ашсаҗый қаҗыйза,
 Гааҗурҗит шеҗза,
 Аҗсҗна елаҗза,
 Гаахалт илаҗза.

Аҗашеит, аҗархеит,
 Җша-дудралҗеи,
 Мҗа маҗсералҗеи,
 Җаҗауа хуахуалҗеи.

Идуд-маҗсенҗ,
 Имҗабз-лашаранҗ,
 Иҗуаршафҗ-шпанҗ
 Икәтеит җаҗа.

Дҗҗл рҗҗсаҗаганҗ,
 Наскин ааҗаганҗ,
 Баҗча рҗҗшзаганҗ,
 Иҗалҗеит иара.

Раху рҗҗсҗлаганҗ,
 Ғафра аазаганҗ,
 Зеҗҗ рзҗ иҗуарҗанҗ,
 Ироҗит аҗаа.

Իրգրբօրօրօր,
 Իրխրխրխր,
 Իրսրսրսրսր,
 Իրզրզրզրզր.

Ա յ ա ռ ա .

II.

Տճաճ, իՅաճ,
 Տեճրճրճր,
 Ասաճ րճաճաճ
 Անճա իրճաճաճ.

Ալտարրեճիճի աճիճիճի,
 Ինխրխրա-աախրխրա,
 Աբճիճի եճաճաճա,
 Ախիճիճի տարճարճա,

Ափրանճի-բճիճի ախան,
 Աբրճիճիճի իճաճաճ աճիճի,
 Աիճաճա իալան,
 Ասրճա ճաճան,

Ալաբճիճի իաբճաճաճան,
 Ասրճաճա արխան,
 Իաճաճա իրճաճաճ
 Ամխճիճի եճաճաճ.

Իրազրիպահան,

Իրգրիբահան,

Արաա րիաազիպի

Իիիիի Անիի-իիի;

Իիիիիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիիիիիի.

Իիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիիիի.

Իիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիիի.

Իիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիի,

Իիիիիիիիիիիի.

Արաա րիիիիիիիիիի,

Անիիիիիիիիիի,

Անիիիիիիիիիի,

Անիիիիիիիիիի.

12 իիի. 1912 իի.

Արա.

Դնիճալան իբեւիւիտ, — Ժաղպեւիտ-աճեզարձ.
 Իա՞ն իա՛ն Կոմ-Ժրիճիւտ իաղարաճ,
 Իճա ժիւիթոյ իճեւ իճոյ ժրիարաճ.
 Ան ժաճալտ իճա ժախիճաճ ամճըրա,
 Իճա ժօաճիւտ, իբեւիւիտ ամճըրա.
 Իճիարօւտ, սիւիճոյ սա՞ն սիւմբաճաճ,
 Իճաճըրաճ իճընիւտ, իաճըր իճիւիւտ աճըրա,
 Ժնաճըն աճըր-աճ ժրիւտճըտ ժրիճըրաճ,
 Իա՞ն ժաճնալան, իճա իա՛ն ժնաճըրիւտ, — ժիւտ ժաճաճ.
 „Իա՛ն ժրիւտ, ժրիւտճըր ժրիւտճըրաճըր ժիւտճըրաճ“,
 Ինա՞ն աճ, ժրիւտճըր ժնաճըրաճ ժաճաճ,
 Իճա ժրիւտ իբաճիւտ ժրիւտճըրաճ,
 Ինա՞ն ժիւտճըր ժաճաճ ժաճաճ.
 Անա՞ն աճըր ինաճըրաճ աճըր ժաճաճ,
 Կի եճի իճա ժաճըրաճ աճըր ժաճաճ.

5 իւն. 1910 թ.

Թաճ.

Յ Օ Յ Ա Ն - Ժ Վ Ս .

Տըր ժաճըրաճ Յօյան-ժըր,
 Ինաճըր, ժաճըրա իճըն-ժըր,
 Ինաճըր, իճըրա իճա-ժըր,
 Ինա՞ն ժրիւտճըրաճըր ժաճըրաճ?

Իճըրաճ ժաճըրաճ,
 Ինաճըրաճ ժրիւտճըրաճ,
 Ինաճըրաճ, ժրիւտ ինաճըրաճ,
 Ինաճըր ժիւտ, աճըր ժրիւտ.

Ահսեւաճա ընրիւիւիւիւ,
 Ախաճաճա իճաիւիւիւ,
 Քսիհարաօւկ իւրիւիւիւիւ,
 Դաանիւիւիւ իրիւիւիւիւ.

Դարա զարա իւրիւիւիւիւ,
 Նաիւ զարա ընրիւիւիւիւ,
 Քնաիւ, ընրիւիւ իւրիւիւիւիւ,
 Ենրիւիւիւ իւրիւիւիւիւ.

Դարա ընրիւիւիւ զարաիւիւ,
 Քնաիւիւ, ընրիւիւիւ զարաիւիւ,
 Քնաիւիւ զարաիւիւ,
 Անրիւիւիւ զարաիւիւ.

Ենրիւիւիւ զարա իւրիւիւիւ,
 Անրիւիւ, զարաիւ զարա իւրիւիւ,
 Քնաիւիւ զարա իւրիւիւ,
 Ենրիւիւիւ, զարաիւ զարա իւրիւիւ.

Քնա զարաիւիւ զարա իւրիւիւ,
 Անրիւ, զարաիւ զարա իւրիւ,
 Քնա-ընրիւիւ զարաիւ զարա իւրիւ,
 Դարաիւիւիւ, զարա իւրիւ.

Անրիւ զարա իւրիւիւ զարա,
 Անրիւ զարա իւրիւիւ զարա,
 Անրիւ զարա իւրիւիւ զարա.
 Անրիւիւ զարա իւրիւիւ.

Դարա զարա իւրիւիւ զարա,
 Անրիւ զարա իւրիւիւ զարա,
 Անրիւիւ զարա իւրիւիւ զարա,
 Անրիւ զարա իւրիւիւ զարա.

Гаазбулаз аҫаа шәйт,
 Аейәзуа рнѣхәзәйт
 Ргу аҫнѣ іҫнцнв іцәйт
 Ізүмшаша рәаддүршәйт.

Абрі зvxq̄ō хәмтәроуп,
 Анца дшvqоу амдүрроуп,
 Рхv мацара азугузроуп,
 Етзүршша руссәуа роуп,
 Ррусша зvсhуо рнѣроуп.

Ацҫа згу іҫоу дүзвнчхуам,
 Ігу аҫнѣан іҫагвлуам,
 Аіаша ізгуаҫвуам,
 Ахуахуа дарвнчвуам.

Камета захзүу іаҫа-дүууп,
 Ацүхуа-ҫаҫа мвцху ідууп,
 Іара убас іақазшоуп,
 Нақ ажәан-ах ікүдүуп.

Уі цүхуасша үбрі еіңшву ацраһазам,
 Оә-дзвнқәша мвхуҫазам,
 Адгил үлалараҫа ібназам,
 Шнҫга фәвкән һзаанагвуам.

Уі аҫн ізв іңүрхагам,
 Аҫаа рзвһан ікаамеззам,
 Уі баша фүмсәгзам,
 Дгил цүссәгас ікүдзам.

1 мая 1910 г.

г. Сухумъ.

Абри цѣа іздурвз аофра,
Іазаанайтѣшт аѣара;
Аарц ахѣа абзанхара
Апарц-ахѣа Аѣшара.

28 іан. 1910 ш.

Агга.

Амаѣви, аѣкѣсви, абжви.

Уазкв мгуацала іһазѣ амаѣ даѣакала іѣан;
Іѣаса айапуа аѣанв рахуѣас ідвѣун;
Іһуа, іѣоо аѣѣѣуа ірѣлан,
Аха хѣарасви, мвѣху іһанѣашви ірѣман.

Айѣахв аѣѣѣѣа іһаѣала Анап данаѣа,
Абаһѣа-ѣнѣ ілѣмѣашаз айѣвр анулѣанѣаѣа,
Анѣа даѣушѣвн іһазуѣіт ѣаѣа іһѣанѣаѣа,
Даѣ-жѣлѣѣі нѣѣлѣѣі іѣоѣіт аѣѣѣ ѣанѣаѣа.

Іѣаса аѣаѣ ѣзіаѣуа азѣѣѣан іара,
Айѣахв амаалѣѣ іѣаххѣіт урѣ зѣѣв рѣѣгара;
Іаѣахѣѣ ѣѣѣ ада ѣаѣѣв айѣѣаразѣв іара,
Уѣрі азѣ азѣаара айѣѣіт іахѣѣаз іара-убра.

Іѣараѣѣаѣас іазѣіһѣіт аѣѣѣсви абжви,
ѣаѣѣѣ акѣ ада еѣшамам уайѣѣанѣѣ, озѣѣѣ,
Уѣрі-ак аѣѣѣѣар іһаѣуѣѣѣѣм акѣѣѣ,
Уаһаѣѣв іһаѣоѣа айаѣѣѣі апаѣѣѣі.

Амаҗ хыҗарамыз, ейҗахомызт аву аву,
 Иадургуан абри шахыз ауаа рҗаразы,
 Иаҗаххвейт озку абра агуаҗ ауразу,
 Иабейт фаҗус юуразу ауаа рҗу.

Ицейт ихунһну аҗтүсөҗү, абжү,
 Амфан ейҗажуан ишҗаһбарҗиһа уезҗү,
 Ишаһаз һбар амаҗ фаҗус ауаа рҗү,
 Друк иҗшзам һахнеиуа иаһбаразу.

Аха абжү иһамбар қалуомһа игүлвейт,
 Аҗтүс уі аҗахумхазт амфан ианнакүлвейт
 Уз сүрбейит аһан ейҗан аҗү иҗасун абз аахнаҗейт,
 Насҗү абжү бҗжүһа аҗтүсү иәрей ейбаҗвейт.

Амаалүҗ иҗҗаһазей һа данрузтаа,
 Абжү ейазумбейт, нас аҗтүс ейҗейт азтаара.
 Аҗтүс аагулан иалаҗвейт аһара:
 Даҗ-жүмзар ейүсҗахум һа һанабейт һара.

Нас амаалүҗ ейҗахунҗирһнүит дара,
 Амаҗ иарһаразу фаҗҗа,
 Изҗаз адаҗ-жү ишаҗуиҗу озкүиҗа,
 Уаһаҗү даҗакү ишаҗуиҗүм иқанаҗаразу аҗхасҗа.

Аҗтүсү и абжүи хунһнүит амаҗ-аҗ,
 Аҗфан ақнүҗ илбааит адгил-аҗ,
 Амаҗү аргама иабейт абжү шүбзүдаз,
 Иара зүһазҗү амаалүҗ иқну аҗтүс иһамһаз.

Изхаразҗү аҗтүс шакуз абҗааһа иадүрүит,—
 Икнү исийүейт-һаҗү иазнөүит;
 Аҗтүс ацүхуа аилаҗра иамҗасүит;
 Ахаҗа азнүмкүлт, ацүхуа агуҗа фалнаҗейт.

Убви нахус амажгн даж-жгмзар даеакв іадуігум,
 Абжгн абз-хїоуп озжгн іцзакуам;
 Агаа рзв ішахвз аргам іадврвоіт,
 Сїа звуоігн ізжгн агаа рхаху іаласвуоіт.

Ажтвгн, ацухуа еішаза, амаж іацшанв азра аовн-
 зуа ргвн іқанатвоіт.

Агаа іара ішацхраауа, ішваргмцвуа, адврвоіт;
 Агаагн амаж жас ішрүмоу рдрвоіт,
 Іахврбалаг іааснв, ахв цгнв, наг ікарүжвоіт.

Маі 24 азв 1910 ш.

Агуа.

Ацїеі ацїаі рзв ѿбаца азжа.

А ц а.

Уабві уанві назур рвжуца,
 Іанрүдүмшуа ахвза рвжуца,
 Ргү іоумрган, разжа хаца,
 Урз ргусжуа уара інагза,
 Іанвцславгн уїабаа рудца,
 Анца іцдарала ргмѿа іжуца.

А ц н а.

Бабві банві бзіа ібала,
 Ібарногн хацала,
 Ргү іахуажуо цацала,
 Бүрцїагамхан, рмац-ула,
 Бүмпарпарлан мацк-бала.
 Абзіаражуа бвчрүзкнү,
 Інвдугала бхв цїанв.

28 декабря 1912 г.

г. Сухумь.

#B-449.

Փ՛ն՛՛՛՛՛ն ա ՅՐՈՄՆՅՏ, ԱՅԿ ԺՐՆՃՅՈՄՆՅՏ.

Փ՛ն՛՛՛՛՛ն աւիճա իաճակ ժր՛ման,
Քա՛սկ ճա֊֊ն, ֊֊ն ճիճան,
Յն՛ աւիճա իարակ իճյան,

Փ՛ն՛՛՛՛՛ն ՅՐՈՄՆՅՏ,
ԱՅԿ ԺՐՆՃՅՈՄՆՅՏ.

Փ՛ն՛՛՛՛՛ն քցիճան աճարա,
ԱՅԿ ճաճան աճարա,
Փ՛ն՛՛՛՛՛ն ճարա իճակյան,
Ացի ճաճա ճակսյան.

Փ՛ն՛՛՛՛՛ն ՅՐՈՄՆՅՏ,
ԱՅԿ ԺՐՆՃՅՈՄՆՅՏ.

Փ՛ն՛՛՛՛՛ն իւճ քաճ-ճրակ աճն,
Ացի ճիւճ ճն՛ ճրակ-աճն;
Փ՛ն՛՛՛՛՛ն իճնքիւճ ճն-ճիւճաճակ,
Ացի իճնիւճ ճն-ճիւճաճակ.

Փ՛ն՛՛՛՛՛ն ՅՐՈՄՆՅՏ,
ԱՅԿ ԺՐՆՃՅՈՄՆՅՏ.

Փ՛ն՛՛՛՛՛ն իրճիճ, աճն իճիւճ,
Փ՛ն՛՛՛՛՛ն ճնճիւճ, ճաճ ճնճիւճաճ,
Փ՛ն՛՛՛՛՛ն ճակսյան, աճն ճակսյան,
Աճա իճն, իճակսյան.

Փ՛ն՛՛՛՛՛ն ՅՐՈՄՆՅՏ,
ԱՅԿ ԺՐՆՃՅՈՄՆՅՏ.

Фўйа зў-дўк инвѣунгвлт,
 Агўй уақа дунхўбугвлт,
 Фўйа фўйахвѣйт, азў дўхвѣйт,
 Азўк дазўкхвѣйт, агірѣ дўбулвѣйт.

Фўйа зцѡмвзт,
 Азўк дунхўзомвзт.

Фўйа зѣлвѣйт, агў дзѣалвѣйт,
 Фўйа шѣнахўйт, азўк дунхнацѣйт,
 Фўйа хуаѣзѣйт, агї дашзѣйт;
 Фўйа ѣвѣбунажлт, азўк дхўвбунажлт.

Азўк дашзѣйт,
 Фўйа хуаѣзѣйт.

Ажлар еизѣйт, анвщ ржўйт,
 Ахфвкўн ѣарак, ѣзарцарцў дамрѣк.
 Ажлар еилгвѣйт, рвфвнвқа еимнўйт;
 Ізунчхвѣйт ахѣаца: иѣснўйт раѣаца.

Фўйа иѣазѣйт,
 Азўк дунѣсзѣйт.

Арї лавуп: исазѣаз ихаѣѣ
 Дунѣсхѣйт; ибзѣахааит иѣсаѣѣ.

Мўса Барганѣйа иѣамѣоуп,
 Димїтри Гуліа иѣўмѣоуп.

1906 г.

г. Сухумь.

Е ш е о у а і т а п а н ч а.

Хараза иѣафсхеу рахѣт іқан аамѣакв,
 Ізфвѣйт убврѣ рахѣт зѣв рвқнвѣт акв,
 Іахаанву іргулашпап убрі еиѣшѣуа шѣкв,
 Убри азоуп сарїв ізанвсцвва ащқв.

Լաա րաճան Դալւի Դաբալւի իրճանխաւան,
 Դաբա-Դաբալան Խառա իճաքաւա եւլանխաւան,
 Արճաւրեւ լարճալաւան,— ահարաք աչա րաճալաւան,
 Աչա րաճաւաւա ճառա-ճառալա մաւաւա եւլաւան.

Յեւն իմախաւա իճարան, րաւաւն իճարան,
 Խաւա Յաւաք իճաւան, աճարալաւն իճաւան;
 Իճարախաւն Յաւաւաւաւաւաւա խարաւն իճաւաւա,
 Դաւաւ, Խաւա-Խաւա իրալալաւան աւարաճաւաւա իճաւաւա.

Արճա աւաւա իրաւան ալաւաւա իճաւաւա „Մարաւան“,
 Արճա իրաւան ալաւաւա: „Աւաւան“.
 Աաւաւա իրաւաւաւաւա իրաւաւաւա Յեւն աւար,
 Մաւաւա րաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւա, եւլաւաւաւա.

Աաւաւաւա, իւարաւաւա ալաւաւա իաւաւաւաւաւա,
 Իճաւաւա իմաւաւա խառա ինաւաւաւաւաւաւա,
 Ինաւաւաւա իաւա-իաւա իրաւաւաւաւաւա իաւաւաւա,
 Արաւաւա աւաւաւաւաւաւա իաւաւաւա իաւաւաւաւաւա.

Յեւն ճաւաւաւաւա? Իաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւա,
 Իաւաւաւա իաւաւաւաւաւաւա, մաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւա,
 Արաւա,
 Ոաւա.

Բաւա,
 Աաւա,
 Դալաւաւա Դաբալաւաւա, Յեւնաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւա,
 Աչա իաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւա.

Աաւա,
 Աաւա,
 Իաւա,
 Աաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւաւա.

Աօւրիսն իրման մուքս ահչ ալիս,
 Լուրիսն ահ-Աման իսիս-իսիս,
 Խալուբիսն իսիս, Գիրսուլ Կալիս իսիս,
 Իսմալ ահչ-մու, իսմալուսն իսիս.

Լուրիսն, իսմալուսն մուքս իսման,
 Լուրիսն իսմալուսն իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման.

Լալիսն իսմանուսն իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման.

Աօւրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման;
 Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման.

Լուրիսն Լուրիսն իսման իսման,
 Լուրիսն Լուրիսն իսման իսման
 Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման.

Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման.

Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման;
 Լուրիսն իսման իսման իսման,
 Լուրիսն իսման իսման իսման.

Ауха, ианухула, ар ааңсан иҗеит,
 Баҗалбеи іаша іара іах дааигеит;
 Ешсоуа дааин иҗхаз іев даагылт,
 Утапанча сурба ібан, афурһа уах иҗт.

Ейһт: „абас акун дачаһара іухір ушнҗхашуоз,
 Һара зеһв, уайца, ахимзб шаһвургуюз“.
 Иршун азв-ахв, іҗаіҗт һақ, ішнвбуоз,
 Ацнхурас иҗеит убвсқан ітапанча мвц-звмһуоз.

Убри аһҗах Ешсоуа далаггеит лвцрвцра,
 Уі һахвс, іашоуп, даһмүрт ақуһа;
 Двиггеит ілвҗхаз Баҗалбеи лара;
 Зеһв ірһуан: „Анца егеізвншеит дара“.

Абас акун ішвқаз: рвфнвцра еіҗацан;
 Раҗаца рев аҗк еиҗш еідгвлуан, еиҗцан;
 Рзвҗа рзв ргу бвлвуан: урҗ рзв еібаһцан;
 Ацғараан ірхвлаҗшвуан, хара-хара ірхчуан.

12 января 1910 г.
 г. Сухумь.

Ажвҗ-уаа раһаҗвр еіҗуцаһа.

Зеһв ірһоит ажвҗ ауаа хзвс ірвман-һа:
 Адлағвуа, Даһанухуа, Шһанвуа, Нафее-һа,
 Баҗақуа, Мвзоуч, Җанғаҗа, Җанһаҗви-һа,
 Аха агубвлреи, аһаҗврвүеи усқан еҗш ожв іқам-һа,
 Ісаһахеит абри еиҗшвуа іраданв іқалазуахеу-һа,
 Убврҗ рахҗ фбақа сгу іаанаггеит іанвстап ашду-һа.

Օջն եփս սզանիւ իզն աիճբրէ աիմաքրաջուէ,
 Ախ սզան իզամւտ աճաւճուէ աշղւ-Փրաջուէ,
 Յէիւ նուան լա-դւք ամլա՛նս եւման,
 Մազա ի՛սան շէիւ սեւան.

Աս շմազ սիճաջան, ագիրճ շէիւ շըրփան,
 Իճասա ճաճաջան սրճ րախ՛տ կըր-սեւնճուազ րըսալս,
 Ագիրճ շէիւ սեւաճան, ճըրճսամւտ ալիւ.

Փոլլա աճախմաճս իրօտ սսկ սեւախ՛ս,
 (Արի-սիճալս իրօսէտ սսլա իճնաիւ ճեւրըախ՛ս),
 Իճասա ճաճաջըղան ճաճախէտ սս շմազ աօփ,
 Իճըրըսան ալաբաիս աիխափա ախան,
 (Իխնիտ սսլամճարա մուխս իխնճան):
 Իալըրըսէտ իճըւազ իիսան սսլալս,
 Գալըսէտ իըսըւխա ճմուլալալալալա իիսան,—
 Ալլալս սիւմիսէտ սզան ճեւալալան-իս ճիսան.
 Աբաս սսլան սիլըսն հալըր ինիլսլուազ աիսան.
 Իճարիսէտ իիսան աճալսն աճալճսն
 Գըսըսըսլալս իփոլըսա իսըսա ճաիսան.
 Զօսն, իըս իալսնիտ շա իզալազ աօփ,
 Մա իճալալազ, սսլալա շմազ, Իսիլալս.

3 յանվարյա 1910 ղ.
 ս. Դալիսիլ.

Իլճսնս իճախազ իալա.

Ալլանրա շնճալ իալսմազ ալալա,
 Իլլալալալս, իլլալալսն ինըալազ սսլալս,
 Իլլամիլալսն ճըրփանս, իլլամիլալսն իլլալալս,
 Իլլալալսն իալալալս, սեւըրըսն իրալալս.

Այն իջնադն Անձա Կու մտիկ սըրբա-հա Կուհալուան.
 Աբրի իջախ Զեյնրա միւսէի-հա իցուլա Եիւրհալուան.
 Իջալաւա իջնադն հա-հա Կուգալուան;
 Մաչադն օօր ի ԵւմըրբաԿա իարԿա մուխ Կուհալուան.

Սեյմըն Կա ի Կալուան Կուցսն Կաձուհն ԿուբըրԿեի,
 Աճար Եիւն Կալիհա ԿուբըրԿեի,
 ԿալիԿալի, իջուբըն ի Կա ի ԿուբըրԿեի,
 Կառհա զաԿալի ի Կալա ի ԿուբըրԿեի.

Ախլառա ի ԿառիԿա ալսն Կաձուցսն,
 ԿուիԿալիսն Կալի Կալի Կալի Կալիսն
 Կուկ մըրԿու Կալի Կալի Կալի,
 Կու Կալիսն, ի Կալիսն Կալի.

Աճար Եիւն ի Կալիսն-հա ի Կալիսն,
 Ալիսն Կալիսն Կալի Կալի-հա ի Կալիսն,
 Կուսն Կալիսն Կալի Կալի Կալիսն,
 Մալի ի Կալիսն-հա ի Կալի ի Կալիսն.

Կալիսն: „Կալիսն, ի Կալի Կալի Կալի,
 Կալիսն Կալիսն մտիկ սըրբա-հա Անձա,
 Կալիսն ի Կալի, Կալիսն Կալի Կալի,
 Ալիսն ի Կալի Կալի Կալի Կալի.

Կալի-Կալի Կալիսն, ի Կալի Կալիսն, Կալիսն,
 Կալի-Կալի Կալիսն Կալի Կալիսն Կալիսն,
 Անձա ի Կալի Կալիսն Կալիսն,
 Կալիսն Կալիսն Կալիսն Կալիսն.

Կալի ի Կալիսն Կալի Կալի-Կալի Կալիսն,
 Կալի Կալիսն Կալիսն Կալի Կալի Կալիսն.
 Ալիսն Կալիսն, Կալի Կալի Կալիսն,
 Ալիսն Կալիսն Կալիսն Կալիսն Կալիսն.

Уааі іһан снейган іара свідвіргүлт,
 Дүзнүцшвлуаз асарһагү сахайргүлт,
 Сүрүіашанү сөһайргүлан санвірүцшүлт,
 Адүунеі зегү іаразнак сүла наһүцшүвіт.

Ацсабараёв ауаа іқартуаз зегү збеіт,
 Іқартозгү, ірһуазгү еісүргвеіт.
 Шүшкамсүк акубрү ақутағ ацазеіт,
 Іцүруа ішайғаз іацүмшакүа іагазеіт.

Убрақа сшүқаз ажһанәх,
 Ашаца іқнү сүшгүлаз іарғарах
 Уаһүнч сахүлбаацшүуаз адгүлах,
 Ізбуан мөһуасцзак абнарах.

Хөүк еібамбуанү, еіцүхаранү, убрі амөа іанүн;
 Абнагү бна дуун, арханү інаһцүн.
 Ацһа інеіуаз хурђан-дук іхуда іаһшүн,
 Нақ-аақгү еіцакүаһауа царала ігүн.

Амөан іхурђан кнаһанү дүшћаланү дүцт;
 Убрі аамғазв ішћах іааіуаз даакүлст,
 Амөан ахурђан ікнаһазгү аакнүіхт,
 Іхуда іөахүішүн імөа дөанүлт.

Цүзье анцү амөан іцаз дааёвхт,
 Рүшћахза іааіуазгү уақа даацүрцт,
 Данүцшү іхурђан шүқамүз ібеіт,
 Абрі аөө ігүеіт һагү гүөарас іқаіцеіт.

Іқама зүхнү дааісүн дүішүіт,
 Егүзхарамүз арүцһа дүнкаһанү дүцсүіт
 Дүрһазанү нақ-абнах дүігүеіт,
 Іаргү іөааібүіған ішћахқа дхүнһүіт.

Աճարա շգազ իմօսա՛խ Խարանս ըճազե՛տ,
 Ե՛րնչխարամս ա՛մալա ը՛նի՞շե՛տ,
 Ա՛ռնա՛խ ըրնհազանս Խա՛րա ը՛նի՞շե՛տ,
 Է՛ջաճա ըն ի՛նչս ի՛նչօ՛րնս ըրնհազե՛տ.

Աճարա շը՛շը՛շը՛նս լա՛ծըրը՛շը՛նս ըրնչնի՛նի՛տ,
 Արնչսա՛ ըճա՛շը՛նս ե՛րբարը՛յա ե՛րա՛շե՛տ;
 ՍԽազանս սարը՛նս ի՛նչարա ը՛նչմըրը՛յա ը՛րալե՛տ,
 Արգա՛մա ազալմը՛րա սը՛լալա ի՛նչազե՛տ.

Աճաճա ի՛նչը՛նս սԽ ը՛րա՛րնչե՛տ,
 Էրնչալազե՛ ի՛նչս-հա ը՛րա՛րա՛նս ը՛րա՛րնչե՛տ;
 ՍԽըրնի՛նչս ա՛մբազնս Էրը՛նս սա՛րա սա՛խ ը՛րա՛րնչե՛տ
 ԱԽ ը՛րա՛րնչա՛նս ը՛րըրա՛նս ի՛նչը՛նս ըրնչա՛րնչե՛տ.

Սարա ընհա Էրա՛ ի՛նչ ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն,
 ԱԽընի՛նչ ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն,
 Էրա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն
 Էրնչը՛նչ ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն.

Յ՛նչարա ը՛րա՛նս ը՛րա՛րն ի՛նչ-ըրնս,
 Ըրնի՛նչը՛նչա՛նս ը՛րն ի՛նչը՛նս ի՛նչ-ըրնս;
 Էրնչը՛նչ ը՛րա՛րն, ը՛րա՛րն ը՛րա՛րն ը՛րն-ալա,
 ը՛րնս, ը՛րնս ի՛նչը՛նս ը՛րն ի՛նչը՛նս ը՛րնս.

Էրնի՛նչը՛նս ը՛րնչը՛նս ը՛րնի՛նչս ը՛րն-հա ը՛րա՛րն,
 Ըրնի՛նչ ի՛նչ-ըրնս, ը՛րնս ի՛նչ-ըրնս ը՛րնի՛նչը՛նս,
 ԱԽընի՛նչ ը՛րնչա՛նս ը՛րա՛րն ը՛րնի՛նչը՛նս
 ԱԽընի՛նչ ը՛րն ը՛րն ի՛նչը՛նս ը՛րնս ը՛րնս.

ԱԽս ըրն ը՛րն ը՛րնս Արն ը՛րնս,
 Էրնս ը՛րնս ը՛րնս, ը՛րնս ը՛րնս,
 ԱԽընի՛նչս ը՛րն ը՛րնս ը՛րնս ը՛րնս,
 Էրնի՛նչը՛նս ը՛րնս ը՛րնս ը՛րնս.

Абрі ауп ёілесурга сарà ажабжс,
 Абрі ала ігуайщза щвшнвуаша озкв анàос,
 Даҗеаџгв д̀урам җус-җвхəвс Анца інàос
 Арі ждургузааит, уàһа еїщасчуам ехà анàос.

4 февраля 1910 г.
 г. Сухумь.

А Г В Ї Л V I а т а Ѡ V I .

(Азуръуа-щгу „Деда ена“ іанву іаҗрвџщза).

Агвіл ақаџщрала
 Абаһча арџвшзоит;
 АцаѠв іцарала
 ІѠвнра іргурџоит.
 АџіѠв інапхала
 Іхв җаірхвуоит
 АмвцѠв імц-һарала
 Іпатву бжвixvуоит.

4 января 1910 г.
 с. Тамышъ.

Шақà дvџсџv-цvбзахузеі!

Аҗвзүҗара àнvіаіра шақà інаàлозеі,
 Аҗеілаһара дәмбар шақà інҗоодеі
 Іоура ізбаара дахвèібvзоу шақà деізущдоузеі
 Зеї-р̀гла, іқазщала зақà дvџсџv-цvбзахузеі!

Ақазша арғеіра зақà дағушоозеі,
 Іажа қуиізà еінраалану зақà дұажозеі,
 Қушрәлвеі, сәхәлвеі зақà деіғушдүзеі,
 Іламгеі іцәсге рұла зақà дүңсәт-бзіоузеі!

Ачангұр айрбдіт, дуашдіт, шақà ігра алахвіоозеі,
 Адүрреі, ақушреі іазвірхұцуам, шақà імфәхвіоозеі,
 Іғуу, ібзду дарà ірвуәлғуша дүірбдіт, зақà ізалүмдарозеі,
 Зеі-рұла дахұғалағ, шақà қсәтс дүбзіоузеі!

Атқарà іцүмғуу, ақічра зақà бзіа ібуәзеі,
 Анхара іәтеішғуам, арһрә шақà деілаһауәзеі,
 Аһара дацүңхайдіт, ацғарә шақà іғуаңхуәзеі,
 Зехұиңара дахұғалағ ақсәтғуа зақà дреіңшғузеі!

Аібеі, ананамгеі, ахұмхуаңгеі зақà іцүмғуузеі,
 Маза ірүңіғуа маза іғуудіт, абжааңнұ зақà іжауәзеі,
 Ғуилағві алашара аіһа алашқара шақà деілаһауәзеі,
 Ақакала дүзлагоуғалағ, шақà дүңсәт-ғуңжағоузеі!

Абжаға жа ірһауам, іара зақà дүбзамұғузеі,
 Ақічра шхуарғам уәжнғі ізәілүмқаац, зақà дүгунүмфүузеі,
 Арһреі, ақічреі, ажаңреі, уәжнғі хзүс іңхаздіт, зақà дхұм-
 зғудоузеі,
 Аі іздұрам, мап іздұрам дахұғалағ зақà дүңсәт-бааңсүузеі!

Ажаңазгеі, ацғаразгеі зақà іофүша бзіаіғуәзеі,
 Іхәтү імам, іағібахүм, ағү іфнұ шақà даңшүма бзіоузеі,
 Қаса ірүңіздіт, ашғахн ідүірхуһауеіт зақà амш рү-
 лвеігозеі
 Делкаазар, дүәғазар, зақà дүңсәт-ғүзмалғузеі!

Амла данақууа, данұмлашғууа, зақà дүбзвұғхууәзеі,
 Краніғалағ, дантлағ, зақà дұғағахууәзеі,
 Уанвібахуу, дануузғуағууа, шақà іца дұғағажуәзеі,
 Аі, амарқа, ісдүмһан, зақà дүңсәт-хұғароузеі!

Дану́џаху, уану́џоо, зақа дууаџх̀нмхуцџвузеі,
 Уџџ-аџџ ургубзџвуа, уџџа́х шақа дууцџа́наџвузеі,
 Узара́ан дуулахуну, уџџра́ан зақа іхн-у́лгіршџозеі
 Цџа дд̀рґм, деілкаам, џх! зақа дүцџџ-цџврха́гоузеі!

Дүзџу́луа іжџіт, дзаџа́жґа ірџа́шџіт зақа дүрхнч́озеі,
 Дахне́іуа ірчџіт, іара-дүмстџа дүірџіт шақа дџанџашвузеі!
 Іхн дүірд̀руам, дзүцџџу рүзд̀рам зақа цџа іжґа́зеі,
 Дүцџџу́п, дүцџџу́-хџарџуп, шақа дүцџџ-ннх́твузеі!

30 сентябра 1907 г.

г. Сухумъ.

 *
 * *

Луаа рџіра амш еігурџану іаџулуџіт,
 Убрі аџнү ігурџіт, ічџіт, рґу-азнаџіт,
 Хаа рґмам, баа рґмам, мџүзкџада іџруџіт,
 Заџаіра еіџџіт „гитарада“ іџуашџіт.
 Рґу бзіџуп, рхн бзіџуп, аџумза еіџш ілашџіт.
 Урџ зеігурџа мшвүш? Аха мап. Амшџуа зеіџ еіџшвүп.
 Урџ зеігурџџ насџвүп, зеіџн убрі іаџреінауп.
 Цџџуашала дадраа! цџвнасџџ ґуазнароуп;
 Цџвнасџџ ара́х іџеігурџіт, цџара іџуалу цџаһароуп...

21 февраля 1911 г.

г. Сухумъ.

Абжаѡаша хабжаѡала.

Ачараѡуеі, аѡсхураѡуеі дргхууам,
Акушареі, аінѡареі дахашалуам;
Арі еѡш оѡв дубашам ѡарїв,
Уѡахузарїв уѡшаала мвзгїв.

Арі марїам, зеїв ірвуам,
Аха змоу оѡ-ѡалак іакумзар.

Азарві, амерѡеі іѡіт ауардун-хуѡца реїѡшїѡа.
Аѡцаха ікун дѡѡеїт, деуарѡѡо дѡѡун адѡѡїѡа;
Дахункаѡауа хуѡвк іхїѡіт, хуѡвк іѡуѡалоїт,
Дзеїѡухар дѡѡіт, інапв ігудѡаланв дѡвжлоїт.

Арі хаѡароун, зеїв ірвуам,
Агуарѡ-ѡѡар ѡкунѡа ракумзар.

Дѡвжлар, іѡв гѡлаанѡа ахунѡвїѡа іздѡрам,
Дахнеїуа, уѡа-ѡа іарѡаанѡа аѡаша даѡушом,
Дѡвзѡаз іздѡрам, іѡаѡѡа ігуалаѡуом;
Дѡвзѡу іѡвїѡуам, дахнеї гѡ ідѡркѡлуам.

Арі марїам, зеїв ірвуам,
Лѡѡсаа хѡѡѡак іакумзар.

Анхареі, аус-уреі патѡударѡс іѡхѡіт,
Еївїмур іашанв дѡѡдѡухууа іївїѡіт,
Арі зѡа, дѡвзѡѡѡуу зеїв іѡврїѡуіт,
Дѡѡѡахуу зеїв аѡѡала дѡѡхарїіт.

Арі марїам, зеїв ірвуам,
Мхуѡ-ѡѡѡак іакумзар.

Սճա ի՛ւր աբձա կլճանս իձայնիտ,
 Խճա անոսարա իկումէս ընարհաւիտ,
 Աբձալալարա շնշակ ինտոս Բձնախիտ,
 Իսամրոսլ ճիսասոսազ իօսոսԲձարա ճախսւիտ.

Արի մարիսմ, շե՛րս իրոսոսմ,
 Աբձաօալիսա իաբձալալակ իսկոսմար.

28 ճեկաբրա 1909 ր.
 ր. Տոսոսմ.

Ա Բ Ր Վ Տ Կ Վ Լ.

Կոսրս սոստիսաե՛րս իօոսս Բձձակ Շճոսոս-իս,
 Իօոսս սԲարա իսոսոսկ սե՛րս-սոս ճճոսոսս-իս,
 Իրիօիտ իսկիս իսոս ԱԲրճսկճլ ճե՛սիօոսս-իս,
 Իե՛րս իար՛րս իսոսիօոսս ըրլա իօիտ-իս.

Իրիօիտ սԲրի սձոս՛ ճախս ճալոսոսս,
 Ի՛օոսկ՛րս ճալախեիտ րեզնոսոսոսս իձձազօօսս,
 Բրոսոսոսս իզան ճրԲԲար ճրԲԲեզնոս սԲրա՛րօօսս,
 Ախա իոսնիսիտ սկոս րիսոս ճալնԲձոսս.

Ալիձա՛լի՛րս իԲձն րոսոսրոսոսս ճարա սլոսնիսալա:
 „Տարա սոսոսն իձձալիսոսմ, իձոսոսմլան օսնիսալա,
 „Ի՛րսլիձա՛լոսս իձոսնիս իձոսոսս սլոսնիսալա,
 „Եիձախոսլոսս ճճոսոսձոսս իձոսնիսալան օիձարալա.

„Ախա սկոս սոս սլոսնիսալա սլոսնիսալա իմձակոսս իսալիսա,
 „Իօոսմալի սոսոսնի՛րս Ալոսնի սձոսլալոսս: ԱօսրԲԲար Ալոսն-իս.
 „Ամալ, սձախոս-Բձնիս, սձոսրաս-իս“.
 Ասի-իս անոսարիս իսալրոսսոսս ինոսոսլոսս.

„Օջնի Ալսն սբիարա սմաչաալ,
 „Օօս րգրտանս Դնխարա՛տ լգամաալ,
 „Իրուս, իրիս ահն Բարա՛թսմաալ“
 ԱԲԱՐԾ ԱՆՎԻՆԱ ԱՄԻՃԱԽ ԱՅԱՅԿԱՐԱԿՆ ԴԱԳՍՇԱԱՆ.

Իսանս ԴՆԳԱՅԱՐՆ Ալսն ԱԲՐԵՏՆԼ ՅԱՃՅՆՅ,
 ԱԽԱ ԱԼԱԿՆ ԱԳՆԻՆ ՇՅԱ ԻՐՆՅԻՍԱՄ ԻԱՐԱ ՍԲՐԻ ԴՅԱԿՄՆՅ,
 ԻԲԱՆԿ ԻՍՅԱՅԱՐՆ ԱՕՓՆ-ԱՅՍԻՆԻ, ԱՅՄՐԱՏՎԻ ԱՅԱԽԱ-ԲՅՆ-
 ԴԱ ՅԱՃՅՆՅ,
 ԻԲԱՐՇՎ ԻՅԱԽՄՆՅՏ ԼԵՏՄՐԲԱ, ԱՅԱՇ-ՆԱ ՅԿԼԱՏՆ ԻՅՄԱՅ.

ԱՄԱՅ, ԴԱԽԱՅՍՈՅ, ԻՐՓՈՆ, ԱՅԱԱ ՐԱՆ ԻՅՄՐԽԱԳՕՍՆ-ՆԱ;
 ԱՅԱԽԱ-ԲՅՆԻՆԴԱ ՇՎԻԳՎԱՆ ՏԱՆԱՇՍՅԱ ՏԱՐԽՄՐԽՕՒՄ-ՆԱ,
 ԱԽՆԼԱՐԳՍՐԱ ԻՅԱԽՄՆՅՏ ԱՆՇԱ ՏՎԻՈՏՆԱ ՏԳԼՕՒՄ-ՆԱ;
 ԱՆՎ ԱՅՆ ԴԱՆՇԱՏՅԱՄՆՅՏ, ԴՆԳԱՄՆՅՏ ԱՆՇԱԿՆ ՏՎԻՍՏԱՆ-ՆԱ.

ԱՆՇԱ ԻՄԱՅԿՆՅ ԻԼՍՅԱՅ, ԽԱՐԱ ԴՆՅՈՇՄԱ,
 ԻՄՓԱ ԻՅՄԼԱՅ ԽԱՐՐԱԿ ԴԱՅՍՈՅՄԱ,
 ԻԱՐԱ ԻՅՄՄՅՅԽԱՅ ԵՅԻԱՐԱԿ ԻՄՅՅԱՅՄԱ,
 ԱՇՏԱՍՐԱ ԻԱՇԱՆԱԿՅՅԱՅ ԱՅԱԲԱԱ ԴՅԱՇՈՅՄԱ?

ԽԱՃՄԻ ՄԿՆՅԱԿ ԱՆԱՇՎ ՄՎՇԱՐԳԱԼՏ,
 ԴՆԱՏԿԱԳԱՆՎ ԵԻՃԱՄ ՄԱԳԱ ԴՍԿ ԴԱԴՅԱՐՆԱԼՏ,
 ԻՅՎՆ ՍԲԱԳԱ ԻՍՆԽԱՐԱՄԿՅԱ ԻԴՅԱՐՆԱԼՏ
 ՓԱՄՅՏՆ ԻՄԱՇՄԿՅԱ ԱՄՄՐ ՐՆՅՅԱՐԳԱԼՏ.

ԵՃԱ-ԽՍԼԱՆՅԱ ԴԱՅՎՍՍՆ ԻՄԱԳԱ ԱՐՇՍԵՐԱ,
 ԻԳՆ ԻՅՕՍՆ ՕՅՆԻ ԻՆՄՄՆԽՄՐ ԱՇԱՐԱ,
 ԱԽԱ ԻԱԲԱԳՕՍ ԴԱՅՇՏՕՒՄԵ ԱՄԱԼԱ,
 ԻԱՆՄՄԻՄՍՆԱ ԻԱՅՅՄՅՕՒՄ ԻՍԿ ԻԱՐԱ ՍԲԱ.

ԴԳՅԱՆՎ ԱՇՍ ԱՅՆ ԻՄՅՅՍԻՇՕՒՄ ԱՍՐԱ,
 ԱՇՍ ԱՇՅՄՐՕՒՄ, ԻՅՅՍՅՕՒՄ ԱՄԱԳԱ ԱՍՐՎԼԱ,
 ԻՇԵԼԱԼՕՒՄ ԻՄԱԳԱ ՅՆՅԱԿ ՄՅԱՐՎԼԱ,
 ՆԱՏՆ ԻՆՄՄՆԽՅՅԱՄ ԻԱՐԱ ՍԲՐԻ ՓՆԱՍՎԼԱ.

Абас даёвуи есумша гуақрвла,
 Ганүцүихуша іааіхүүеіт іңурнү мївжқала,
 Аура шзүіхүүеіт іара убрі азгуаарала,
 Даснү іцаіцалоіт аңсаа цїа абзоурала.

Ожкї дүқоуп Абрүскүл аһаңаёв,
 Дүцүцүшт убраҳїві каамез-ду аенү,
 Убрі нахүс дқалашт дееінү,
 Дүбзіоуфнү, аїаца дреіңшнү.

21 марта 1910 г.
 г. Сухумь.

А г у а х у а р а.

Зеїв ргу іахуо ақацара,
 Азїв ілшуом аңсабара,
 Зеїв ірнаалоїв анүдугара,
 Азїв ілшуом офү-хшара.

Азү ііуа імхабзіоуп,
 Агїрз зеїв ірцүмзүуп;
 Азїв ііуа зеїв цїоуп,
 Цїоувїв ірбаххү іара убріоуп.

Азү ііһуо їбаразоуп,
 Ізүрмазүу рацазоуп,
 Згү іахуоїв қалазүоіт
 Рүңсү-сіңшїв дрүңхазоіт.

Аҗу иіһуо рүччагоуи,
 Џоук-рүзгүн рђууагоуи,
 Џоукв абрі іалачгоит,
 Агірв җоукв алацсгоит.

Аҗу ізв іашоу
 Агв ізв іхаазаап,
 Аҗу ізв іхаау
 Агі ізв іашазаап.

Ахучв азв ігуарђуо,
 Егвзлам азв дђвуеит;
 Мүцху бзіа үзбуо,
 Абашазв дүүзгуаауеит.

Зегв ргу іахуо аҗацара,
 Агвн ілшуом ацсабара,
 Зегв ірнаалогв анҗуҗгара,
 Агвн ілшуом офч-хшара.

2 апрѣля 1910 г.
 г. Сухумь.

Москва.

Ухуџуеі ўмџа-дуџуеі сара ісүрџхуазоит,
 Унҗбарџаџуеі, уаһџун дуџуеі рхазв дара ірһазоит,
 Улшараџуеі, удгураџуеі ашҗуџуа ізҗінагв ірһалоит,
 Ухзҗі уцшеі акакала „аісторіаџуа“ ірџхазоит.

„Кремъ“ аԷ՛ն իՅԵԱՅ մաճարա՛յն իճաճուԷ՛ սԵՅՄՓՅՈՄ
 ՅԷ՛յն ՅԷ՛լՅՏՐՈՒ ՏՈՒՐ ԽԱ ՏԱԼԱԳԱՐ ՏՄԻՇ Կ՛Ի իԱՅԽԱՅՈՄ
 ԻՅ՛ԵՆՆ՝ ԻՅՅՈՒ „ԱՅՏԽԱ ՏԱՐԻՅՏԱԼՆ“ իՅԱԳԱՐՈՒ ԽԱ ՏՅԵԽԱՅՈՄ.
 Կ՛Ի իԱԳԱՐՈՒ ԴԱՇԱԿՆ՝ Կ՛ԻՐԱ իԳՈՒՄ-ԽԱ ՏԱԽԱՅՈՄ.

ԿԱՐԱ, ԱՅԼԱԿՅԱ ՐԱՆ! Կ՛ԷՅԼՅՏՐՈՒ ՅԷ՛յն ԱՐԱ իՅՏԱՆՓԱՅՈՄ,
 ԻՅԵԱՅ ՅԷ՛յն ԱՅՅՅՅ ԵՅՅ ՄԱՅԿՎ՛ ՏԱԼԱՅՆՄԵՒՐ՝ ԱՓՅԽՄՏԱԿ ԱԱՆ-
 ՓԱՅՈՄ

ԱԵՐՅՅ ԱԵԶԱՐԱՅԱ ՅԷ՛յն ՐԷ՛ն ԴՄՏԳԱԼԱՅՈՒՐ ՏԱՐԱ Ա՛Ն;
 ԱԵՐՎԻ իՅՆ՝ ԱԿՆ ՅՓՆՆԴԱՅԽԱ ՏԳՄ ԻԱՆԱԳՄԵՒՐ ՏԱՐԱ ՕՅՆՎ.

Կ՛Ի ՅՅԵՏԻՍՈ ՄՄՅՆՅՓԱ ԱՓԱԳԱ, ԴԱՆԻԼ ԻԵՐՅՅՆԿՅ՝ ԱԷ՛ն իԳՈՒ ԻՈՒՄ,
 ԱՆՆՄՈՆՅՐԱ ԴՄՅՅԱ ՐՄՎԱՐԻՅՏԻ ՆԱՏՅԽԱ ՆԱԳ ԻՅՆՍ ԻՈՒՄ,
 ԱՄՄՐՄՄՍ Կ՛ՅՅՅԱՐԱ ԽԱՒ-ԴՄՍ ԻԱՓՈՒ ԱՄՓՈՒ-ԴՍ ԻՈՒՄ,
 „ԳՐՅԵՄԻՅ ՏՎՈՄԵՅ ՄՈՒՄԵՅ ՍՈՏՄԻՅՍԵՅ“ ԽԱ ՅՅՈՒՄՈՒ ԻՈՒՄ,
 ԵՏՄՄՏԻ ԱՅՅՅԱՅԱՅ, ՅՆՅՅ ՄՄՅՅՅԱՅ, ԳՈԳՈՒ ԻՈՒՄ.

5 յուլյա 1907 ց.
 ց. Մոսկա.

Վ Լ Ի Դ Ի Մ Ի Ր .

ՎԼԱԴԻՄԻՐ! ԱՅՅ ՏԱԽԱՅՆ, ԱԽԱ ԿԱՐԱ ԿԷ՛ն ՏՄԱԻՆՓՅՆՏ,
 ԱՅՅՏԻ ԱՅՅՅԱՆ, ԱԽԱ ԱԽԱՅԱ ՏՎԼԱԼԱ ԱՅՅՄԵԱՆՓՅՆՏ,
 ԱՏ Կ՛ՅԱ ԱԷՒԼԿԱԱՆՆ՝ ԱՄՓՈՒ ԱԷ՛լն ՏԱՄՅՅԱՆՓՅՆՏ.
 ԱՏ Կ՛ՅԱ ԵՒՄՐԱՆՆ՝ ԱՅԿԱԵՅՆԻՄՆ՝ Ա՛Ն ԻՆՅՈՒ ՏՄԱԽԱՆՓՅՆՏ.

„ԱԽԱՅԱ ԴՄՍԱ ԵՒՆԱ ԿՅՎ ՅՅԻԱ“ ԽԱ ՄՄՐՄՈՒ ԵՅՅ ՄճԱՅԱՆ,
 ԱԽԱԼԱ ՄՄՅՅ ԱՅՅՄՄԿԱ, ԿՅՅԼԱ ԿՅՅԱԼԱ ԱՅՅՅԱՆ;
 ԱՅՅՆՎ՛Ն ՅՅՆ ԱԵՆՅՅԱՐՅԱ ԿԱՐԱ ԿԷ՛ն ԻՐՏԱՐՅԱՆ ԻճԱՅԱՆ,
 ԱԵՐԻ ԵՅՅՅԱ ՐՅՎ ՄՅԱՐՆԱԽՏՎ՛ն ԱՅՅ ԿԱՄՅԱՅԱ ՄճԱՅԱՆ.

Ե՛հա սա՛յտ Կա՛րա Կե՛ն, ա՛ն ճափ Կա՛նս Կա՛նս,
 Կարճի՛ն աեկարհ Նիկոն, աճսաճօւցս թաճա՛ն Կն՛լազ,
 Ան՛սազն, մԿր-Կն՛մոն Կա՛նս, Կն՛լազ,
 Կա՛րա Կե՛ն Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,

Կոնօսաճա մի՛ն Կն՛ն Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 „Կրաճաճ, Կաճսիճս, Կն՛ն Կն՛ն Կն՛ն“ -Կա Կն՛ն Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 Կն՛ն Կա՛նս, աճսաճօւցս-Կն՛ն Սիմոն Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս
 Կն՛ն Կա՛նս Կա՛նս, աճս Կն՛ն Կա՛նս Կա՛նս,
 Արխիեպիսկոպ Նիկոն, Կա՛նս Կա՛նս, մԿր Կա՛նս, Կն՛լազ.

7 յունյ 1907 Կոնս
 Կ. ՎլաԿմիր.

Ա Փ Վ.

Աճսի՛-Կա՛նս ափն աճս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 ԱԿն՛ն աճս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 ԱԿն՛ն Կա՛նս աճս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 ԱԿն՛ն Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 Աճս, աճս, աճս, աճս Կա՛նս,
 ԱԿն՛ն աճս, Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 Կն՛ն Կա՛նս Կա՛նս, Կա՛նս Կա՛նս, Կն՛ն Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 Աճս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 Աճս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 Աճս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 Աճս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,
 Աճս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս Կա՛նս,

Կրի ալա ըրօւնչըս շարձամքս զարժաւս,
 Ախ յաբաթս այն զն ի շարձաւս,
 Այն զն-ձնընչա սմին-նա սնւոջս;
 Արիս, մա ախաթս այն զն ըրս յարա սնւոխաթսոջս.
 Կրիւնիս յարան յարա սնւոխսոջս;
 Կրի զն աօնս մախս սարս արսոջս,
 Կրի ըրն, սիս զն մախս սնւոջս:

1 апрѣля 1910 г.
 г. Сухумъ.

Ա Յ Մ Ն Շ Ր Ա.

Այս սնւոջս յս զն ըրնս այնս,
 Կրիսն յարնս յարսնս յարսնս,
 Ախ սնւոջս սնւոջս յարսնս յարսնս,
 Կրիսն-նա սնւոջս սնւոջս—սնւոջս.

Կրիսն սնւոջս սնւոջս-նա սնւոջս ըրնս,
 Այս ըրնս սնւոջս սնւոջս սնւոջս,
 Կրի սնւոջս, ըրնս, յարնս, յարնս,
 Այսնս ըրնս, ախ ըրնս սնւոջս-նա սնւոջս.

Կրիսն սնւոջս սնւոջս սնւոջս,
 ըրնս յարնս ըրնս, ըրնս սնւոջս սնւոջս,
 Կրիսն ըրնս ըրնս ըրնս, ըրնս,
 Այսնս սնւոջս, սնւոջս սնւոջս սնւոջս սնւոջս.

Կրիսնս սնւոջս սնւոջս սնւոջս սնւոջս,
 ըրնս սնւոջս, ըրնս սնւոջս սնւոջս,
 Այսնս սնւոջս, ըրնս սնւոջս սնւոջս,
 Այսնս սնւոջս սնւոջս սնւոջս սնւոջս.

Абзанхара змоуѣн нақ-нақ ісеілагар-һа даццоіт,
 Ізмамѣн дайзоуп, цѣгалаѣн ігуршоіт,
 Убри ала квр-змоуѣн, еѣвзмамѣн дунчрла еіѣшхоіт,
 Штану шазхуцр, іішану ажа ісбаз цабургхоіт.

Убас аѣсабараѣн квр-змоуѣн, ізмамѣн зеѣн гуршоіт,
 Іішану аѣцаѣн дунчум, еіѣшнѣн рху рбоіт,
 Абри іаѣсгхуо здурндаз збуо ізѣн імаріазоуп,
 Убри азв сгу іаанагаз зѣурцв сгхгазоуп.

Анца іѣқараѣуа рах ажаба даѣхар інарцоіт,
 Аѣунчра, аѣсѣара злақалуа інарбуоіт,
 Аѣвѣ-шнцра, агурѣара зеѣн іхнагоіт,
 Дѣунчнн, іѣсѣшану аѣсабараѣн дқанатоіт.

Аѣқараѣуа рцвхуанза ігнлоу ажаба іаһнарцоіт:
 „Аѣвѣн уаѣамѣнцнн, іумоу уара іузхазоіт“.
 Абри аѣқарак гуаһѣар аѣвѣ-шнцра һгуаѣхарум,
 Іһамоу һазһап, іһамам азв һаѣсв цѣахарум.

Абриоуп аѣунчра, анасѣѣ заѣзву,
 Абриоуп аѣсѣара, абзанхара-һа ізвѣѣоу,
 Амреі, аѣвѣ-шнцреі роуп оѣв іѣсв ізврѣуа,
 Аѣв іѣв амакреі, аѣгареі роуп оѣв аѣунчра ізврбуа.

31 марта 1910 г.
 г. Сухумь.

Алгарѣа.

